

RESAN TILL
LANDET LÄNGESEN

BILDERBOK AV ELSA BESKOW

Uppsala och Stockholm · Almquist & Wiksells Förlag

Allmänna Sektionen

F
1107

RESAN TILL LANDET LÄNGESEN

BILDERBOK AV
ELSA BESKOW

Uppsala och Stockholm · Almqvist & Wiksells Förlag

et var en gång en gammal kullfallen trädstam, som var så gammal, så gammal, så du kan inte tänka dig, hur gammal den var. Alldeles övervuxen med mossor var den, och där den låg med sina rötter uppdragna, liknade den en gammal drake, en så'n där som fanns på själva sagtiden.

I närheten av den gamla kullfallna stammen låg en liten grå stuga med mossor på taket, och i den stugan bodde två barn, som hette Kaj och Kajsa. De brukade rida på den gamla mossiga stammen och leka att den var allt möjligt. Ibland var den en häst, ibland en drake och ibland en krokodil.

En gång, när Kaj och Kajsa var inne i den lilla vedboden bakom stugan för att ta reda på en käpp, som kunde passa till ridspö åt deras häst, så fick de se längst inne i vrån ett gammalt söndrigt paraply, som troligen någon vandringsman hade glömt kvar. Genast kom de att tänka på så bra det skulle passa till flygvingar åt draken, och så gjorde de två vingar av paraplyet och spikade fast på draken, och genast såg han ut som en riktig flygdrake.

Sedan sprang de in i stugan efter en töm åt sin flygdrake, för de tänkte leka att de flög ut i vida världen.

Men i den gamla ihåliga eken näst intill bodde en liten grå tomtegubbe, som var så full av spektakel och odygd, fast han var flera hundra år gammal. Och när barnen var inne i stugan för att leta efter en ny töm, då kröp han fram ur sitt hål och sprutade över hela den gamla stubben med sin trollspruta, så den blev alldeles levande.

Och när Kaj och Kajsa satte sig upp på draken och ropade: »Nu flyger vi ut i vida världen», då började det knaka och braka i det gamla skrället, och så, hux flux, bar det i väg rakt upp i luften med dunder och dån, och barnen måste hålla sig fast med båda händerna för att inte trilla av.

Och så vände flygdraken på huvudet och ropade med dånande röst: »Vart skall det bära hän?»

Kajsa vågade inte svara, men Kaj skrek: »Till landet Längesen!»

Då slog draken med sina stora vingar och snurrade runt i luften så mossan yrde, och så satte han kurs mot en blå strimma långt borta. Den strimman var det stora blå havet, och långt bortom det blå havet ligger landet Längesen.

När draken hade flugit så länge över det blå vattnet, att både han och barnen blivit riktigt trötta, kom han fram till en liten grön ö. Där sänkte han sig ner för att vila litet, och Kaj och Kajsa klev av hans rygg och vandrade framåt stranden för att se sig om.

När de hade gått några steg, kom de till en grön äng, och mitt på den gröna ängen satt en prinsessa och grät.

»Vad gråter prinsessan för?» frågade Kaj.

»Ack, jag må väl gråta», sade prinsessan och torkade sina tårar:

»Här sitter jag ensam på grönan ö,
min riddare kastad i tornet att dö.»

»Kanske Kajsa och jag kan befria honom», sade Kaj.

Men prinsessan skakade sorgset på huvudet.

»Porten av järn är så tung, så tung,
riglad av trollens mäktiga kung.»

»Vem har nyckeln till porten, vet prinsessan det?» frågade Kaj.

»Trollkungen borta på andra strand,
trollet, som har många tusende lamm»,

svarade prinsessan. »Men skynda er, skynda er», ropade hon. »Där kommer den stygga draken som vaktar mig!»

I detsamma fick Kaj och Kajsa se, att det kom en stor otäck drake mot dem med uppspärrat gap.

De rusade tillbaka till sin egen snälla drake, och han skyndade sig att flyga upp i luften med dem. Den stygga draken var så ond, så han väste och hoppade högt i luften efter dem, men han kom i alla fall ingen vart, för han hade inte flygvingar han som barnens drake. Den gamla stubbdraken riktigt skrattade åt den stygga draken, och han kunde inte låta bli att flyga av och an i luften för att reta honom litet.

Men Kaj var så ivrig att befria prinsessans riddare ur tornet, så han manade på sin flygdrake.

»Nu flyger vi bort till andra strand
till trollkungen med många tusende lamm»,
sade Kaj.

Och så flög den snälla draken med dem över vattnet till den andra ön och satte ner dem på stranden.

Kaj och Kajsa tog varandra i hand och gav sig i väg för att söka rätt på trollkungens borg. När de kommit fram, bultade de på porten.

»Vem är det som bultar på min port?» ropade trollkungen med grov röst.

»Bara två vallare, som söker tjänst att valla kungens lamm», svarade barnen.

Då öppnades porten, och trollkungen tittade ut.

»Det var ena små vallare», brummade han, »inte duger ni till att valla mina lamm.»

»Jo, vi har vallat fars och mors får i snart två hela år», sade Kajsa.

»Jaså», sa trollkungen och klädde sig i huvudet. »Ja nog för att min vallhund kunde behöva vila sig ett tag, gammal och skraltig som han är. — Ni får väl valla på prov då! Men akta er», brummade han, »om bara ett endaste ett av mina tusende lamm är borta, när jag räknar dem om kvällarna, så kommer det att gå er illa!»

Den gamla vallhunden blev så glad att få hjälp. Han lade sig genast att sova och sov sen hela dagarna, så Kaj och Kajsa fick valla alldeles på egen hand. Och de passade så väl på fåren, att aldrig ett enda kom bort. Men hur de skulle komma åt nyckeln till riddarens borg, det kunde de inte finna ut.

En kväll satt Kajsa och sjöng en visa för det minsta lammet:

»Sov du lilla lammet mitt
med den lena ullen,
solen lyser varmt och blitt,
gräset gror ur mullen.
Det blir mums för nosen din,
liten nos så skär och fin.
Sov du lilla lammet mitt
med den lena ullen.»

När hon såg upp, fick hon se att trollkungen stod och stirrade på henne.

»Vad var det du sjöng?» sade trollkungen, »sjung den visan om igen!»

Och så måste lilla Kajsa sjunga sin visa en gång till.

»Den där visan vill jag, att du ska sjunga för mig, när jag ska sova», sade trollkungen.

»Nej, det kan jag inte», sa Kajsa, »den visan passar bara för små snälla lamm.»

»Men om jag är riktigt snäll, kan du välan sjunga den visan för mig, när jag skall sova», sade trollkungen.

»Ja, om du ger mig nyckeln till tornet, där du låst in den stackars riddaren, då kanske jag kan sjunga den visan för dig», sade Kajsa.

Då rev trollkungen sig i huvudet och funderade, och sen drog han upp en stor, tung nyckel ur fickan.

»Ja, men då skall jag också få ligga med huvet i ditt knä, och du ska klia mig så där skönt med dina små fingrar, som du gjorde med lammet», sade trollkungen.

Och det lovade lilla Kajsa. Och då lade trollkungen sig så belåten ner i gräset med huvudet i Kajsas knä. Och sin krona och den stora nyckeln lade han bredvid sig.

Och så sjöng Kajsa sin lilla visa om och om igen för trollkungen. Och trollkungen grymtade så belåtet när Kajsa sjöng:

»Det blir mums för nosen din, liten nos så skär och fin».

Och Kaj, som gick och drev in lammen i fällan till natten, han kunde inte låta bli att skratta, ty det lät så lustigt, när Kajsa sjöng så för den fula trollkungen med den stora röda näsan.

Och se'n somnade trollkungen så gott och snarkade, så det hördes lång väg.

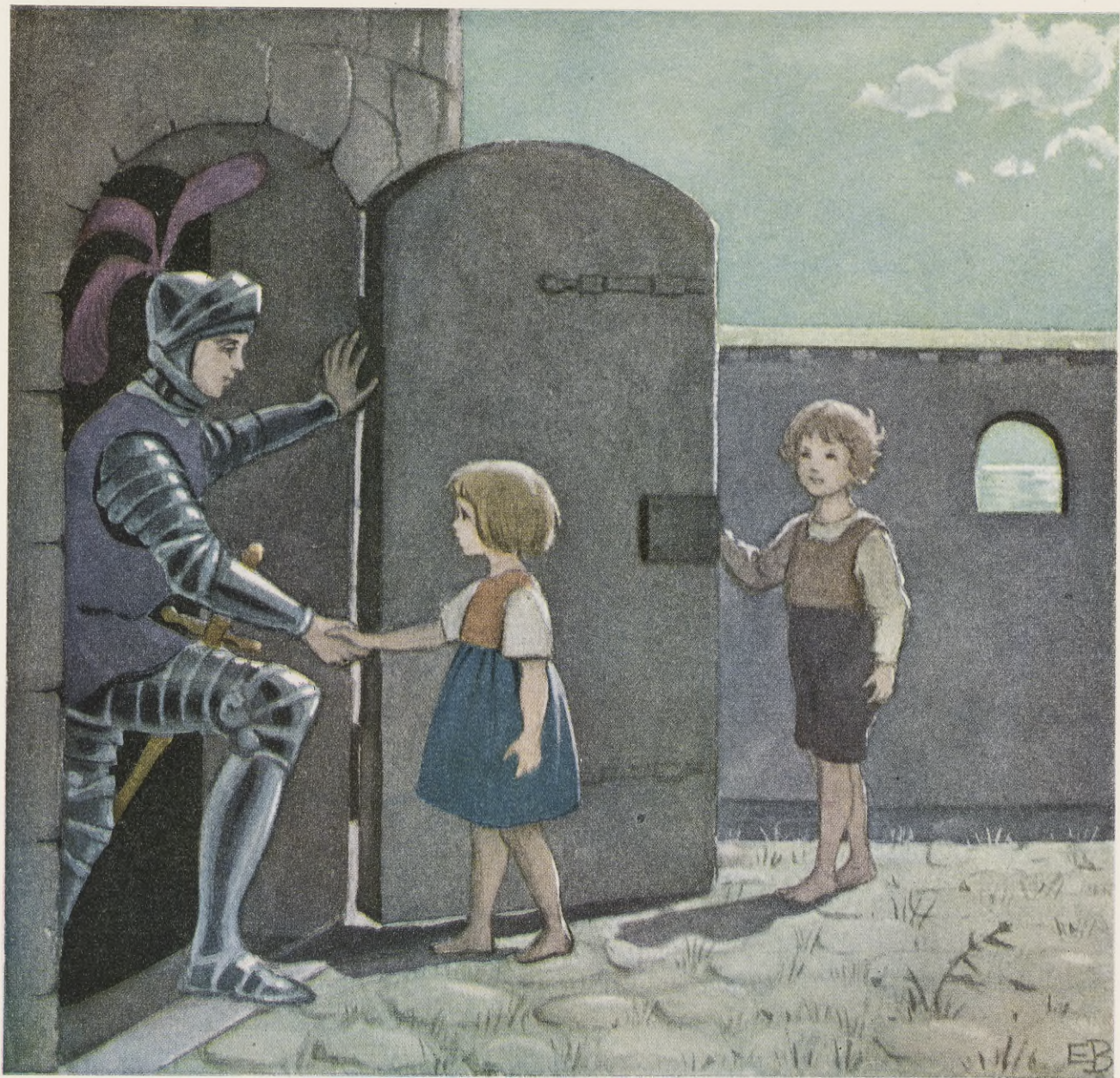

Men Kajsa makade sakta, sakta trollkungens huvud ner i gräset, och så tog hon nyckeln, och hon och Kaj sprang ner till stranden och väckte den gamla flygdraken, som också somnat. Och så flög de över till prinsessans ö och smög sig tyst i månskenet upp för berget, där riddarens borg låg. Och så öppnade de den tunga järnporten och hämtade ut riddaren ur den djupa, mörka fängelsehålan. Och han blev så glad att få komma ut.

Och när de sen väckte prinsessan, och hon fick se sin riddare, så blev hon så glad, så hon både skrattade och grät.

Och se'n smög de sig allesamman mycket försiktigt förbi prinsessans sovande drake ner till stranden.

Men prinsessans drake vaknade i alla fall och kom rusande, just som de skulle sätta sig upp på Kajs och Kajsas drake. Och så högg den stygga draken sina vassa klor i den gamla snälla stubbdraken, och de började slåss. Men riddaren drog sitt långa blanka svärd och högg huvudet av den elaka draken i ett enda hugg. Och se'n satte de sig allesamman upp på den snälla flygdraken och flög bort till landet, där prinsessans pappa var kung.

Och det var just i soluppgången de kom fram till prinsessans slott, och det lyste som guld i solen. Och prinsessan var så lycklig, när hon såg sitt slott igen.

Men den gamla flygdraken var mycket trött, när han kom fram till stranden. Han hade haft tungt att bära och lång väg att flyga. Du förstår att det var mycket, mycket längre väg att flyga, än det ser ut att vara på bilden här bredvid. Och så hade han blivit ganska illa riven i slagsmålet med den stygga draken. Så han orkade inte flyga ända fram till slottet utan lade sig på stranden för att vila, medan Kaj och Kajsa vandrade med prinsessan och riddaren upp till slottet.

Och det blev stor glädje i kungariket, när prinsessan kom igen. Överallt, där prinsessan och riddaren vandrade fram med Kaj och Kajsa efter sig, strömmade människor till, och de viftade och hurade, och trumpetarne blåste ut den glada nyheten åt rikets alla hörn. Det var en stor skara människor, som följde med upp på slottsgården för att se på, när kungen och drottningen fick igen sin prinsessa.

Och kungen och drottningen blev så lyckliga, så de visste knappt till sig av glädje.

De lät genast ställa till stora festligheter för att fira prinsessans återkomst. Och Kaj och Kajsa blev klädda i fina kläder, precis som kungabarn, och fick guldkronor på huvudena och fick vara med på alla fester, och kungen och drottningen visste inte hur väl de ville dem.

Och så rustades till bröllop för prinsessan och hennes riddare. Kungen hade nog förut velat, att prinsessan skulle gifta sig med en prins, men nu när riddaren hade huggit huvudet av prinsessans drake, så var det ju klart att riddaren skulle få henne.

Och det blev ett bröllop, som varade i veckorna sju, och Kaj och Kajsa fick gå med i bröllopståget och bära prinsessans släp, och de fick sitta med vid kungens och drottningens bord. Men i alla fall började de längta hem, och de tänkte, att bara bröllopet var över, så skulle de flyga hem på sin drake.

Men under tiden låg den gamla draken och gistnade i solskenet på stranden. Gammal och murken var den ju redan förut, och illa hade den farit under slagsmålet med den andra draken. Och rätt som det var, så rämnade den i flera delar.

Men det visste inte Kaj och Kajsa något om, förrän de en dag gick ner till stranden för att ta farväl av brudparet, som skulle segla bort på bröllopfärd på sitt stora gyllene skepp.

Medan då kungen och drottningen och hela hovet stod och såg efter det gyllene skeppet, gick Kaj och Kajsa bort till sin drake för att be den flyga hem med dem, för de längtade alltmera hem till far och mor och stugan i skogen.

Men vad fick de se? I stället för draken låg en hög murkna spillror. Då började de gråta. »Vad ska vi nu ta oss till?» sade de. »Hur ska vi nu kunna hitta hem?»

Men kungen och drottningen tröstade dem. De skulle få stanna där hos dem i slottet och bli deras egna kungabarn. Och de gav dem så vackra saker, för att Kaj och Kajsa riktigt skulle glömma bort att längta, och de lät dem leka hela dagarna i den stora vackra slottsträdgården.

Och Kaj och Kajsa gick där i den vackra slottsträdgården, men de kunde inte ha roligt med alla sina vackra saker, för de längtade hem, så det var som om deras hjärtan ville brista.

Utanför den stora slottsträdgården låg trollskogen, och en dag fick Kaj och Kajsa se, att en hel rad fula trollungar stod och glodde med längtande ögon genom den förgyllda gallergrinden. De såg så rufsiga och smutsiga ut, så Kaj och Kajsa tyckte synd om dem och släppte in dem i det bortersta hörnet av trädgården. Där tvättade Kajsa dem och försökte kamma dem litet, och Kaj exercerade med dem och lärde dem marschera som soldater.

Men just då kom kungen och drottningen spatserande, och de blev så förskräckta, när de fick se de fula trollungarne inne i sin fina trädgård.

Och kungen blev riktigt förargad på Kaj och Kajsa, för att de släppt in trollungarne, och han schasade genast bort trollen och satte ett stort hänglås för gallergrinden. Men Kaj och Kajsa lät han sätta i skola. Nu skulle de uppfostras på allvar till prins och prinsessa, sade han.

Det var inte alls roligt i skolan i landet Längesen, tyckte Kaj och Kajsa, inte så roligt som i skolan där hemma. För de fick inte gå i samma skola utan var för sig, och inga andra skolbarn fanns det att leka med.

Kaj fick lära sig läsa i stora tunga böcker och skriva svåra bokstäver med gåspenna. Och det ville bara bli plumpar, när han skrev, och munkarna, som var hans lärare, var så stränga mot honom.

Och Kajsa fick också lära sig läsa, och så måste hon sy fina broderier med silke och guldtråd, och silket ville bara trassla till sig för henne, och hennes lärarinnor var så förfärligt noga och blev så ledsna på henne, när hon gjorde galet.

Men en natt i dagningen, när Kaj låg vaken och längtade hem, fick han se en liten grå tomte komma klivande in genom fönstergluggen. Det var den lilla grå tomten hemifrån, tomten i eken, som givit sig ut i vida världen för att söka rätt på Kaj och Kajsa.

Se, tomten, han hade gått därhemma och undrat, vad i all världen det gick åt den gamla stubbdraken, som inte kom tillbaka med barnen. Och när han såg, hur deras föräldrar sörjde och hur de letade förgäves efter sina barn överallt, då blev han alltmer illa till mods över vad han ställt till, och till sist tänkte han, att det blev väl ingen annan råd, än att han gav sig i väg att leta rätt på Kaj och Kajsa.

Och nu var han så glad som en spelman, för att han äntligen hade funnit dem. Han vinkade åt Kaj att följa med och hjälpte honom att krypa genom gluggen och hoppa ner på marken.

Sådana här bokstäver fick
Kaj lära sig skriva i skolan

Och kan man tänka! Därutanför i skogen på andra sidan klostret, där satt Kajsa. Och vad tror du hon satt på? Jo på den gamla flygdrakens rygg, och han var alldeles levande igen och så glad när han fick se Kaj, att han gick på och krumbuktade sig alldeles som en hund, som hälsar på sin herre.

Och runtom stod trollungarna och skrattade åt den gamla stubbdraken och var så glada. Det var trollungarna som hade visat tomten, både var Kaj och Kajsa fanns och var draken låg. Och tomten hade fogat ihop bitarna på draken och sprutat över den med sin trollspruta, så den blev levande igen. Så där hjälpsamma var förstås trollungarna, därför att Kaj och Kajsa hade släppt in dem i den vackra slottsträdgården, annars brukar inte trollungar vara hjälpsamma mot människor.

Ja så bar det äntligen i väg hem. Och när barnen flög över trollkungens ö, så vaknade han av vingbruset och satte sig upp alldeles yr i huvudet. Han hade sovit hela tiden så gott av Kajsas vaggvisa.

Och den gamla stubbdraken flög allt fortare och fortare ju närmare hem de kom. Och till sist såg de sin egen skog. Där gick far och mor på den lilla ängen utanför stugan och räfsade hö, när de rätt som det var fick höra ett väldigt dån i luften, och så fick de se Kaj och Kajsa komma flygande med guldkronor på huvudet. Du kan tänka att de blev glada!

Medan Kaj och Kajsa tog far och mor i famn, så kilade den lilla grå tomten tyst ned i sitt hål i eken, för att ingen skulle kunna fråga, vem det egentligen var, som ställt till allt detta spektakel.

Men den gamla stubben slängde från sig sina trasiga paraplyvingar, och så lade han sig till rätta på sin gamla plats i skogen. Aldrig mer skulle någon få honom därifrån, varken med lock eller pock, det lovade han sig själv. Och så knep han ihop ögonen och somnade.

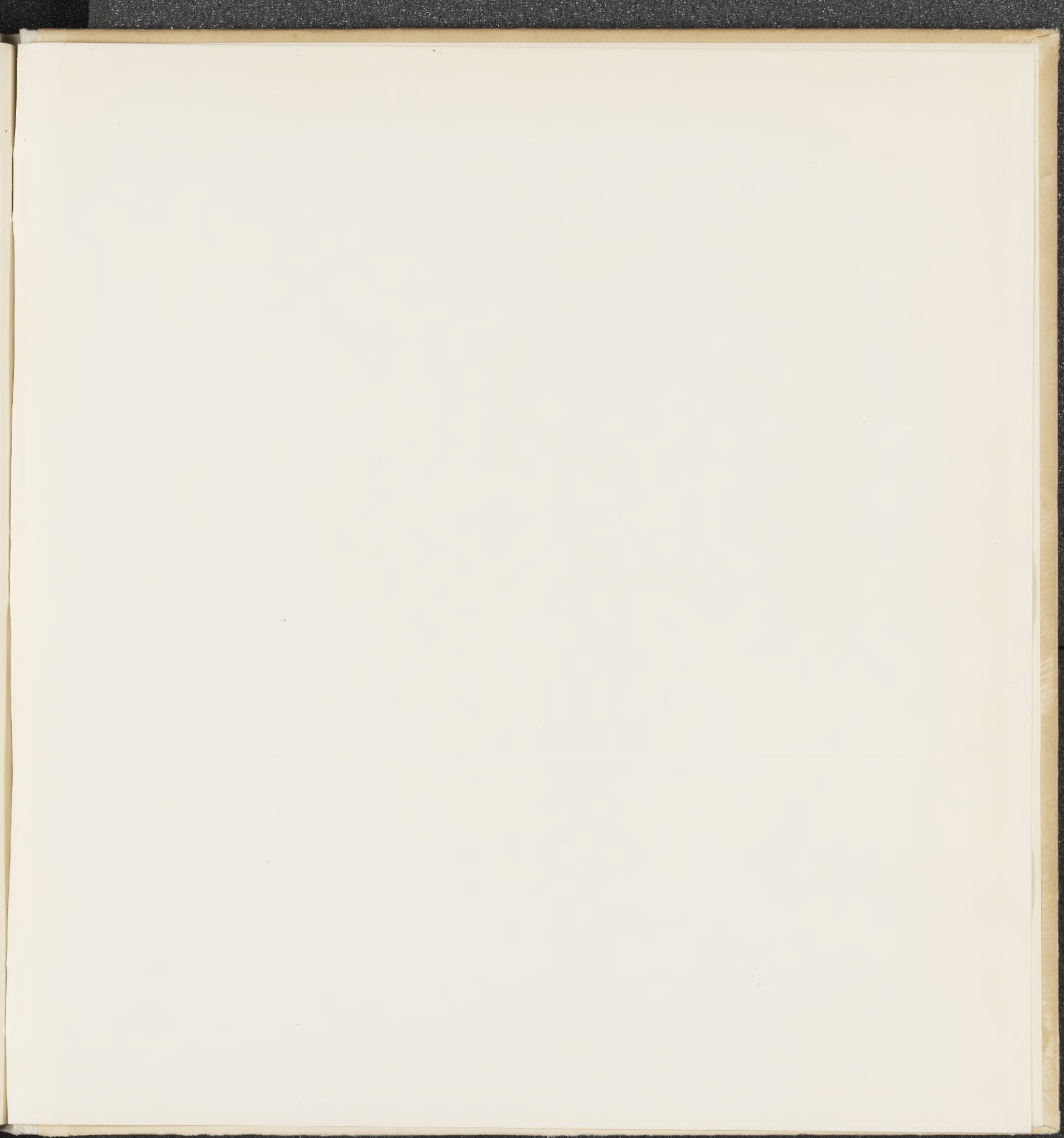
Kaj och Kajsa nämns inte hoppa och rida på honom mera. De vet ju, att han behöver vila, gammal och murken som han är. Kajsa stryker honom bara ibland över mossfällan:

»Tack ska du ha för du bar oss hem igen!» säger hon.

För både hon och Kaj är så glada att vara hemma igen hos far och mor i sin egen skog.

Uppsala 1923. Almqvist & Wiksells Boktryckeri-A.-B.

GÖTEBORGS UNIVERSITETSBIBLIOTEK

1001877664

Pris kr. 5:50